

Kurz pro studenty oboru
Informační studia a knihovnictví

Prezentace informací *na internetu*

3. Základní principy webdesignu

Martin Krčál

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Brno, KISK FF MU, 6.3.2013

Náplň hodiny

- Domovská stránka
- Grafika, obrázky, barvy, nástroje
- Písmo, odkazy
- Tabulky
- Formuláře, seznamy

Domovská stránka

Homepage

- ❑ splash screen (vstupní stránka)
  - ❖ pre-homepage
  - ❖ volba jazyka, animace,...
- ❑ homepage (domovská stránka)
  - ❖ obsahuje info
  - ❖ jako titulní strana novin

Cíle domovské stránky

- ❑ identifikace webu
- ❑ obsah a poslání webu
- ❑ zaujmout uživatele
  - ❖ jako obálka u časopisu
  - ❖ upoutávky a odkazy na obsah
  - ❖ nejžádanější info
  - ❖ **musí se líbit všem!!!**

Domovská stránka

- ukázat cestu k tomu co hledám...
- ...i k tomu co nehledám
- ukázat, kde mám začít
- musí být **pravidelně obměňována**

Domovská stránka

- ❑ 4 základní otázky
  - ❖ Kde to jsem?
  - ❖ Co mi tu nabídnou?
  - ❖ Co tady můžu dělat?
  - ❖ Proč tu zůstat a nejít jinam?
- ❑ <http://www.lupa.cz>

Co na homepage

- logo
- slogan
- novinky
- vyhledávání
- navigace
- služby (registrace, e-shop, ...)

Co na homepage

- dobře zvažte, co na úvodní stránku dát
- ne moc **x** ne málo
- pracujte s místem efektivně

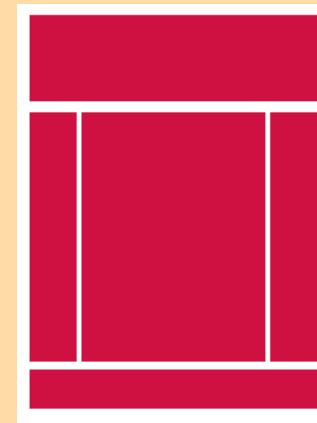
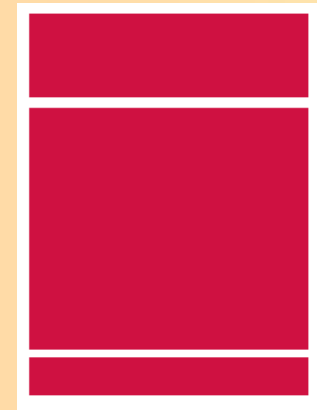
Layout

Druhy stránek

- jednoduché stránky
- sloupcový layout

Technologie pro tvorbu layoutů

- rámcový layout
- tabulkový layout
- na CSS založený layout

Grafika a obrázky

Správný obrázek

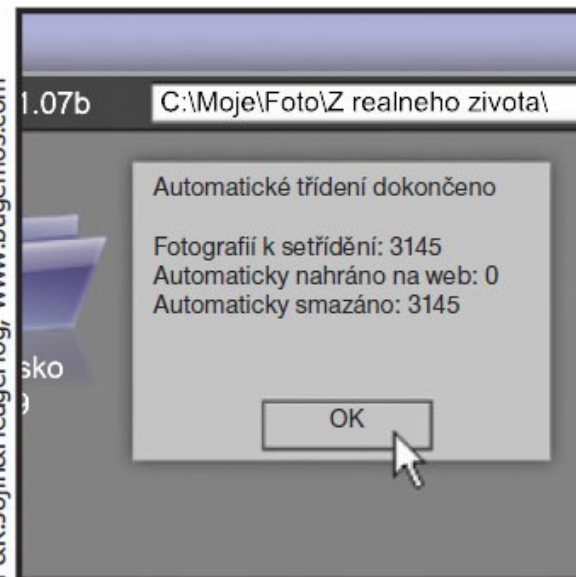
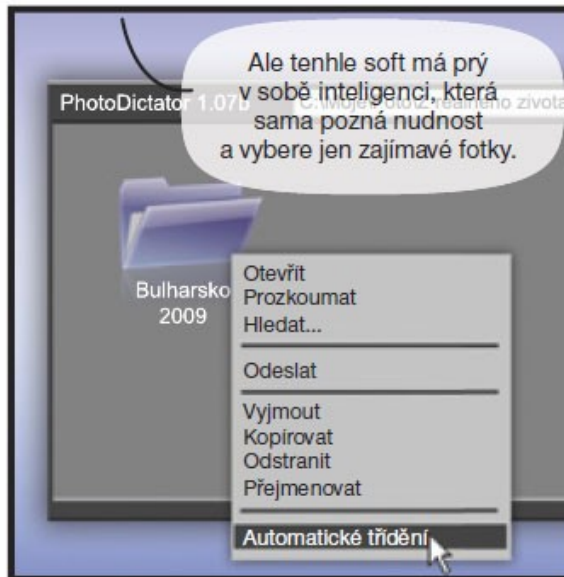
DIAGNÓZA: IT²

JEDEN OBRÁZEK ŘEKNE VÍCE NEŽ TISÍC SLOV. KDYŽ TO NEPŘEŽENETE S KOMPRESÍ.

Nejhorší je vždycky protřídít tu hromadu fotek, co člověk nacvaká na dovolené.

Ale tenhle soft má prý v sobě inteligenci, která sama pozná nudnost a vybere jen zajímavé fotky.

Grafika na stránce

- ❑ velikost grafiky na stránkách
  - ❖ max. 100kB na stránce???
  - ❖ komprimovaná grafika
  - ❖ malé rozlišení (72dpi)
  - ❖ obsah pro různá zařízení (PC, mobil,...)
- ❑ měla by doplňovat obsah
- ❑ zjednodušit orientaci na stránkách

Obrázky - rastrová grafika

- ❑ rastrová (bitmapová) grafika
- ❑ zvětšování = snižování kvality, ostrosti
- ❑ grafické formáty
  - ❖ JPG, GIF, PNG - kdy je využít?
- ❑ zpracování rastrové grafiky
  - ❖ Photoshop - a jeho nástroje pro web

Photoshop – uložit pro web

Uložit pro Web - používá technologii ImageReady

Originál   **Optimalizovaný**   2 najednou   4 najednou

100%   R: -- G: -- B: -- Alfa: -- Hex: -- Index: --   kvalita 100

JPEG   46,77 KB   18 s @ 28,8 Kbps

Přednastavení: [Bez názvu]

JPEG   Optimalizovaný

Maximální   Kvalita: 100

Progresivní   Rozostření: 0

ICC profil   Podklad: Žádná

OK

Zrušit

Hotovo

Tabulka barev   Velikost obrazu

Upravit v ImageReady

Obrázky - vektorová grafika

- ❑ vektorová grafika
- ❑ zvětšování = udržování kvality, ostrosti
- ❑ grafické formáty
  - ❖ SVG
- ❑ nevýhody
  - ❖ postupná implementace v prohlížečích

Barvy

- ❑ max. 5 barev
  - ❖ jen 1 hlavní (RGB)
- ❑ správné sladění barev
- ❑ dostatečný kontrast pozadí a písma
- ❑ větší plochy = méně výrazné barvy
- ❑ méně výrazné barvy textu
- ❑ barevné **zdůraznění** důležitých výrazů

Funkce barev

- ❑ navození nálady
- ❑ posílení identity stránek a firmy
- ❑ zvýraznění struktury a navigace
  - ❖ zvyšování použitelnosti
- ❑ navedení na důležité info

Barevná schémata

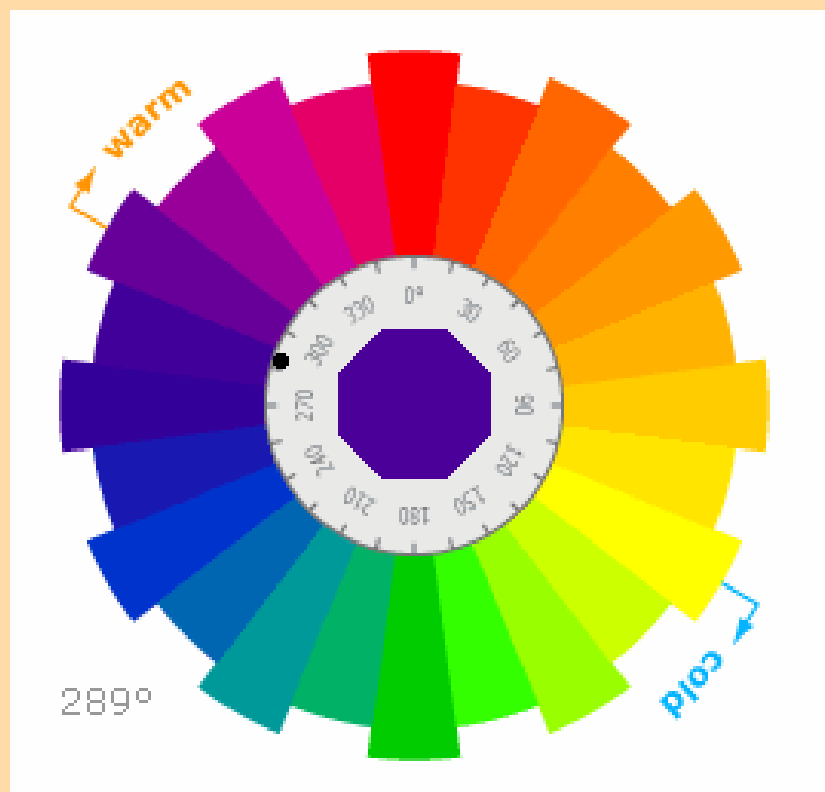

- monochromatické schéma
- analogické schéma
- komplementární schéma
- saturační schéma
- triad schéma

<http://www.limov.com/colour/schemes.html>

Barevné spektrum

Čitelnost textu - ukázka

Ukázka

Ukázka

Ukázka

Ukázka

Ukázka

Ukázka

Ukázka

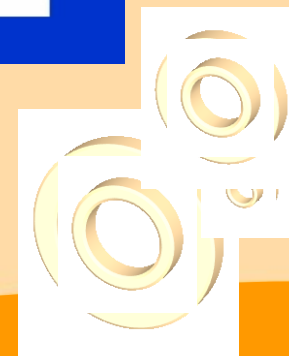
Ukázka

Ukázka

Ukázka

Ukázka

Ukázka

Co znamenají barvy

- ❑ modrá = klid, uvolnění, relaxace, chlad
- ❑ červená = energie, emoce, láska
- ❑ zelená = růst, nový začátek, uklidňuje
- ❑ žlutá = veselá, komunikativní
- ❑ oranžová = optimismus, radost ze života, veselí, odvaha

Zápis barev

hexadecimální

❖ #ffffff nebo #fff, #000000 nebo #000

procentuální

❖ rgb(100%,100%,100%)

desítkový

❖ rgb(100,100,100)

Skupiny barev

- základní (16 barev)
- pojmenované (128 barev)
- bezpečné (216 barev + 16 stupňů šedi)
- systémové (28 barev)
- ostatní

Zápis barev

□ zápis pojmenovaných barev

- ❖ red, green, yellow, blue, darkblue, maroon, navy, brown, black, white,...
- ❖ celkem 128 barev

Skupiny barev - přehledy

- ❑ <http://www.webtvorba.cz/css/barvy.html>
- ❑ <http://www.jakpsatweb.cz/archiv/barvy-zakladni.html>
- ❑ <http://www.jakpsatweb.cz/archiv/barvy-bezpecne.html>

Nástroje na míchání barev

- Generátor barevných schémat
- Colour Selector
- ColorMatch 5K
- Colortools.net – sada nástrojů pro práci s barvami

Nástroje na míchání barev

- [Colorblind Web Page Filter](#)
- [ColourLovers.com](#)

Některá zraková postižení

- dichromacy = neschopnost vidět jednu barvu z RGB ()
- protanopia = neschopnost vidět červenou
- tritanopia = neschopnost vidět modrou
- deuteranopia = neschopnost vidět zelenou
- color blindness (monochromacy) = barvoslepost

http://en.wikipedia.org/wiki/Color_blindness

Písmo

Písmo

- ❑ výrazně zasahuje do grafického návrhu
- ❑ definice pomocí CSS
- ❑ volba vhodného druhu písma
  - ❖ neproporcionální písmo
  - ❖ Arial, Verdana, Helvetica (UNIX)
- ❑ nepoužívat nestandardní fonty

☐ velikost písma

- ❖ absolutní jednotky (px, pt, in, pc, cm,...)
- ❖ relativní jednotky (procenta, em, ex, xx-small, x-small, small, medium, large, x-large, xx-large, smaller, larger)

☐ řádkování (pomáhá čitelnosti textu)

- ❖ line-height

☐ zvýraznění textu

- ❖ nepoužívat `<b>`
- ❖ `<strong>`, `<em>`
- ❖ styl lze měnit přes CSS
- ❖ text nepodtrháváme (odkazy)

☐ zarovnávání textu

- ❖ souvislý text - justify, jinak left

Nadpisy

- ❑ definujeme tagy <h1>-<h6>
- ❑ nadpisy výstižné
- ❑ <h1>
  - ❖ pouze jednou na stránce
  - ❖ hlavní nadpis
  - ❖ důležitý pro vyhledávače, SEO
- ❑ správná hierarchie nadpisů!!!

Obrázky místo textu

- použití obrázků v textech
  - ❖ prospěje samotné stránce???
- kdy jej použít?
  - ❖ grafická potřeba (stínování, průhlednost, specifický font apod.)
  - ❖ logo, slogan, název stránky, menu
- atribut alt, neviditelný text

Nevýhody

- ❑ zvyšuje velikost stránky a přenášených dat ⇒ problém u pomalého připojení
- ❑ písmo nepůjde zvětšit

Kódování

- kódovací sady pro české stránky
  - ❖ UTF-8, Win-1250, ISO-8859-2
- preferujte UTF-8
- důležitá správná deklarace v hlavičce

Správná deklarace kódování

❑ deklarace v (X)HTML - tag `<meta>`

❖ `<meta http-equiv="content-type" content="text/html; charset=utf-8" />`

❑ deklarace v XML

❖ `<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>`

Odkazy

Odkazy

- nejdůležitější prvek stránek
- provázání stránek
- odkazy vždy podtržené ⇨ snadnější orientace v textu
- nepodtržené odkazy jinak zvýraznit

Texty v odkazech

- ❑ vždy volíme výstižný text mezi `<a>` a `</a>`
- ❑ nepoužívat klikněte sem, zde apod. ⇒ jasně nevystihují, kam odkaz směřuje (SEO)
- ❑ odkazy krátké
- ❑ výraz by měl zapadat do kontextu

Texty v odkazech prakticky

která varianta je správnější:

- ❶ Pro zjištění nabídky `<a>klikněte sem</a>`.
- ❷ `<a>Seznamte se s nabídkou našich služeb</a>`.
- ❸ Seznamte se s nabídkou našich `<a>služeb</a>`.

Odkazy

- ❑ atribut title
- ❑ tlačítko zpět (s výstižným textem)
- ❑ navštívené odkazy
- ❑ dynamické odkazy
  - ❖ pomocí stylů - a:hover
  - ❖ dobrá čitelnost odkazu

Otvírání stránek v novém okně

- udržení uživatele na stránkách
- target=“_blank” – zákaz v XHTML 1.1!!!
- problém pro postižené (a co ostatní???)
- javascript
- při použití uvést v atributu title

Odkazy na soubory

- ❑ v textech odkazů uvádět:
  - ❖ formát, velikost, datum zveřejnění, příp. datum aktualizace
  - ❖ usnadní uživateli rozhodování, zda soubor stahovat
- ❑ stejné údaje i do atributu title

Příklad


```
<a href='soubor.pdf' title='statistika výpůjček Ústřední knihovny FSS MU (PDF, 120kB , 12.5.2007)'\>statistika výpůjček</a> (PDF, 120kB, 12.5.2007)
```


Horké klávesy u odkazů

- atribut `accesskey` u odkazů a formulářů
- `accesskey="M"` $\Rightarrow$ ALT+M (+ENTER)
- jen pro důležité odkazy
- vhodné kombinace $\Rightarrow$ nesmí kolidovat s klávesovými zkratkami OS nebo prohlížeče (ALT+S $\Rightarrow$ Soubor)

Horké klávesy

- ❑ řešením použití čísel
- ❑ doporučení použití HK
  - ❖ <http://www.clagnut.com/blog/193>
- ❑ použití doporučuje SONS ČR
- ❑ `<a href="neco.cz" accesskey="1">Úvod</a>`

Příklady HK

- S = přeskočení navigace
- 1 = domovská stránka
- 2 = novinky
- 3 = mapa stránek
- 4 = vyhledávání
- 5 = FAQ

Horké klávesy

- 6 = nápověda
- 7 = reklamace
- 8 = podmínky a práva
- 9 = odpovědní formulář
- 0 = horké klávesy

Tabulky

Tabulky

- pro prezentaci statistických dat
- ne pro layout!!!!!!!!!!!!**
- problém pro handicapované
- lineární tabulky (po řádcích)
- čtečka předčítá hodnoty buněk zleva
doprava

Tabulky

Nástup	Příjezd	Odjezd
Brno	-	7:00
Jihlava	8:00	8:05
Praha	9:30	-

Nástup | Příjezd | Odjezd

Brno Jihlava Praha | - 8:00 9:30 | 7:00 8:05 -

Tabulky

Město	Příjezd	Odjezd
Brno	-	7:00
Jihlava	8:00	8:05
Praha	9:30	-

Město Příjezd Odjezd | Brno - 7:00 | Jihlava 8:00
8:05 | Praha 9:30 -

Tabulky

Jméno	Jan	Tomáš	Mikuláš
Váha	100	87	69
Věk	30	25	23
Dětí	3	0	1

Jméno Jan Tomáš Mikuláš | Váha 100 87 69 |
Věk 30 25 23 | Dětí 3 0 1

Tabulky

Jméno	Váha	Věk	Děti
Jan	100	30	3
Tomáš	87	25	0
Mikuláš	69	23	1

Jméno Váha Věk Děti | Jan 100 30 3 |
Tomáš 87 25 0 | Mikuláš 69 23 1

Zásady tvorby tabulek

- ❑ definujte `<caption>` pro popis tabulky
  - ❖ `<table><caption >popis</caption>...`
- ❑ definujte hlavičky (`<th>`)
  - ❖ `<tr><th>sloup1</th><th>sloup2</th></tr>`
- ❑ relativní výška a šířka sloupců
- ❑ silné rámování tabulky a buněk???

Formuláře

Formuláře

- umožňují interaktivitu
- definujte `<fieldset>` pro rozdělení formuláře do logických bloků
- `<legend>` zobrazuje popisek bloku
- `<label>` popisky polí (+parametr `for`)
- provázání s popiskem parametrem `id`

Formuláře

- nekrátíme parametry
  - ❖ selected, checked
- parametr tabindex = definuje pořadí procházení polí při stisku klávesy TAB
- accesskey - jako v odkazech

Formuláře - příklad


```
<form method='post' action='soubor.php'>
<fieldset>
<legend>Osobní údaje</legend>
<label for='jmeno'>Jméno:</label>
<input type='text' name='jmeno' id='jmeno' />
<input type='submit' name='send' value='Odeslat' />
</fieldset>
</form>
```


Seznamy

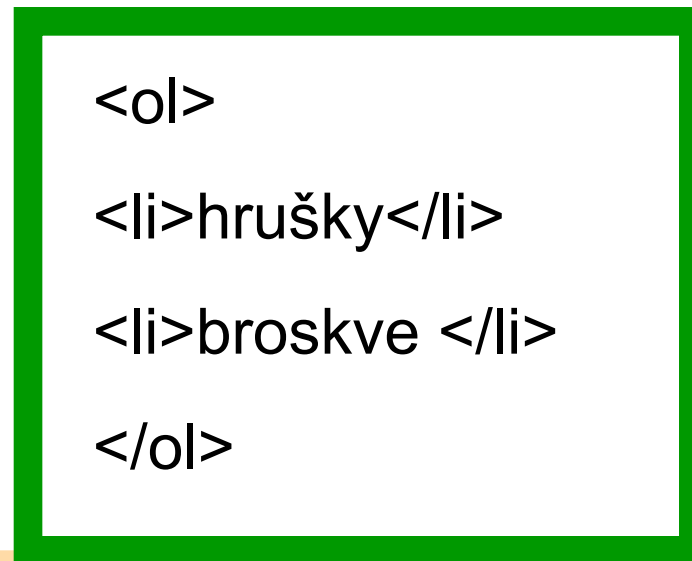

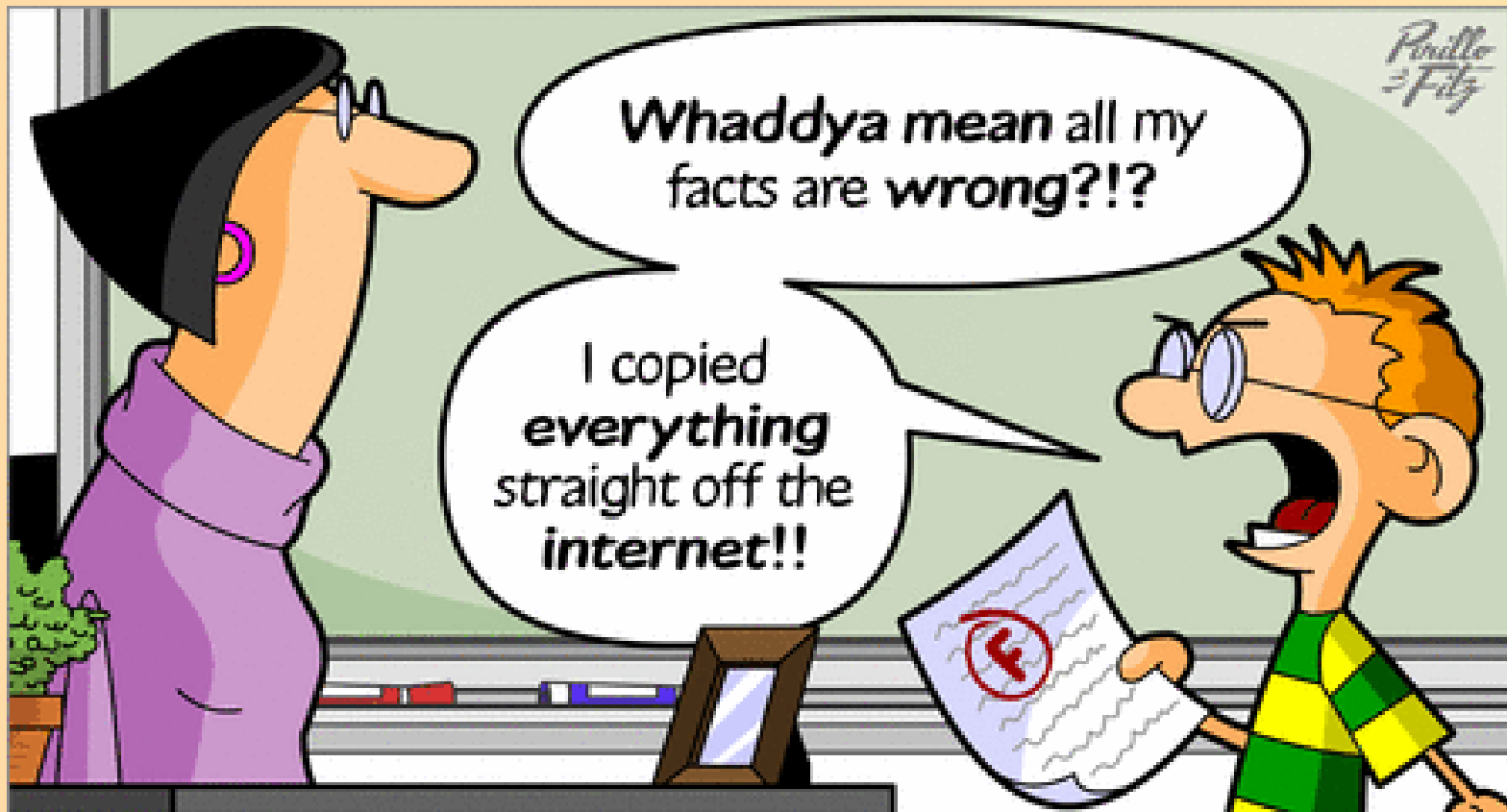
Seznamy

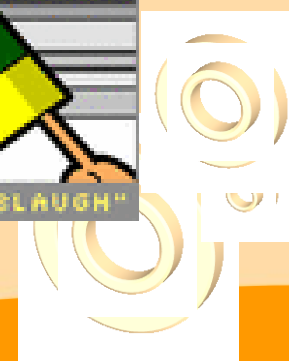
- ❑ všechny seznamy definujeme pomocí `<ol>` nebo `<ul>`

Na závěr...

© BLAUGH.COM · FITZ © PIRILLO · SAVE 10% AT GODADDY BY USING THE COUPON CODE "BLAUGH"

Děkuji za pozornost

Martin Krčál

krcal@fss.muni.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

